

دبیرستان پسرانه غیر دولتی مشکات نور - دوره دوم

نام و نام خانوادگی: کلاس: موضوع امتحان: فارسی ۱ نام دبیر:

۱- معانی لغات مشخص شده را بنویسید. ۱ نمره

- «هیچ گودالی را چنین رفیع ندیده بودم» ص ۳۱ «ولیکن به ایشان مولع مباش» ص ۱۸
 «بارها دست برد زمانه جافی را دیده بود ص ۱۷» «خواست کزان ورطه قدم در کشد» ص ۱۴

۲- معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. ۰/۵ نمره

الف: کتابی که در او داد سخن آرایبی توان داد، ابداع کم. (ص ۱۹)

۳- املاي درست را از میان کلمات داده شده انتخاب کنید. ۰/۵ نمره

الف: بدان کوش که به هر از حال بنگردی. (معال / مهال) ص ۱۸ ب: در دفع مکابذ دشمن تأخیر ... نبیند. (ثواب / صواب) ص ۱۷

۴- در گروه کلمات زیر چهار نادرستی املايي دیده می‌شود، آن‌ها را تصحیح کنید. ۱ نمره

پیرایه خرد (ص ۱۷) - صبات مردان (ص ۱۷) - حازم و دوراندیش (ص ۱۷) - زخیرت تجریت (ص ۱۷) - طلی از آجر (ص ۲۱) - بتا و امله (ص ۲۲)

تلاشی در مسیر موفقیت

۵- نقش دستوری کلمات مشخص شده را در عبارات زیر بنویسید. ۱ نمره

الف: «و آن همه هنگامه دریا بدیده» (ص ۱۴) ب: «شمشیری که بر گلوی تو آمد همه چیز را دوباره کرد» (ص ۳۲)

ج: حاقل از متافع دانش هرگز نومید نگردد (ص ۱۷) د: و عزمت ضامن دوام جهان شد. (ص ۳۳)

۶- برای هر یک از کلمات زیر یک هم‌خانواده بنویسید. ۱ نمره

الف (رفع): (ص ۳۱) ب (صدقت): (ص ۳۳) ج (ضامن): (ص ۳۳) د (قربت): (ص ۱۸)

۷- نوع گروه های اسمی زیر را با توجه به الگوهای داده شده مشخص نمایید. ۱ نمره

الف) هسته + مضاف الیه + مضاف الیه ب) هسته + صفت + مضاف الیه

«مهر مادر تو»: (ص ۳۱) «خطه بزرگ زندگی»: (ص ۳۲) «ضامن دوام جهان»: (ص ۳۳) «گوشه روشن تاریخ»: (ص ۳۳)

۸- ترکیب‌های وصفی و اضافی را به‌طور دقیق مشخص نمایید. ۱ نمره

الف) «نماز صبح» (ص ۳۱) ب) «پیران قبیله» (ص ۱۸) ج) «گذرگه تاریخ» (ص ۳۳) د) «بحر خروشنده» (ص ۱۴)

در این قسمت چیزی ننویسید

۹- در هر یک از عبارات زیر، قسمت‌های مشخص شده چه آرایه‌هایی پدید آورده است؟ (برای هر قسمت فقط یک آرایه ادبی) ۱ نمره

الف) درختان را دوست دارم که به احترام تو قیام کرده‌اند. (ص ۳۱ ب) تو تنها تر از شجاعت، در گوشه روشن وجدان تاریخ ایستاده‌ای. (ص ۳۳)

ج) «شیرین ترین لبخند / بر لبان اراده توست» (ص ۳۳) د) «چندان تناوری و بلند / که کلاه از سر کودک عقل می افتد.» (ص ۳۳)

۱۰- جدول زیر را کامل کنید. (ص ۲۰) ۱/۵ نمره

فعل	ماضی استمراری	مضارع اخباری
خوانده بودید		
خواهی گفت		
رفته‌ام		

۱۱- مفهوم کنایه‌های زیر را بنویسید. ۱ نمره

الف) «کلاه از سر افتادن»: (ص ۳۳) ب) «گندم نمای جو فروش نباش» (ص ۱۸)

۱۲- واژه مشخص شده در کدام عبارت در معنای مجازی آمده است؟ این کلمه مجاز از چیست؟ (ص ۳۱) ۰/۵ نمره

الف) «خون تو شرف را سرخگون کرده» ب) «در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است»

۱۳- آرایه ادبی مقابل هر بیت را در آن مشخص کنید. ۱ نمره

الف) «چون بگشایم ز سر موشکن // ماه ببیند رخ خود را به من» (ص ۱۴) (تشخیص)

ب) «در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است / هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم» (ص ۳۱) (تناقض)

ج) «در بن این پرده نیلوفری // کیست کند با چو منی همسری؟» (ص ۱۴) (استعاره)

د) «راست به مانند یکی زلزله // داده تنش بر تن ساحل بله» (ص ۱۴) (تشبیه)

۱۴- با توجه به اندوخته‌های ادبی خویش به سؤالات زیر پاسخ مناسبی بنویسید. ۱ نمره

الف) قالب شعری «پاسداری از حقیقت» سروده «موسوی گرمارودی» در چه نوعی است؟

ب) از موضوع‌های اصلی «ادبیات پایداری» فقط یک مورد را به اختیار نام ببرید.

دبیرستان پسرانه غیر دولتی مشکات نور - دوره دوم

نام و نام خانوادگی: کلاس: موضوع امتحان: فارسی ۱ نام دبیر:

۱۵- معنی و مفهوم ابیات زیر را به فارسی روان بنویسید. ۱ نمره

الف: به نام کردگار هفت افلاک // که پیدا کرد آدم از کفی خاک. (ص ۱۰)

ب: خواست کز آن ورطه قدم در کشد // خوبش از حادثه برتر کشد (ص ۱۴)

۱۶- در سروده زیر عقل با چه ویژگی‌هایی توصیف شده است؟ ۰/۵ نمره

«چندان تاوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد» (ص ۳۳)

۱۷- شعر زیر با کدام عبارت ارتباط معنایی دارد؟ ۰/۵ نمره

«هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم // در حقیض هم می توان عزیز بود» (ص ۳۱)

الف) «سکوت اللسان سلامة الانسان» ب) «شرف المسکان بالمکین»

۱۸- با توجه به سروده زیر شاعر چه نوع مرگمی را غبطه بزرگ زندگانی می‌داند؟ ۰/۵ نمره

«آه ای مرگ تو معیار / مرگ چنان زندگی را به سخره گرفت / که مردنی چنان / غبطه بزرگ زندگانی شد»

۱۹- در عبارت‌های زیر نویسنده بر کدام ویژگی اخلاقی تأکید می‌کند؟ (ص ۱۸) ۱ نمره

«اثر ضم و شادی پیش مردمان، بر خود پیدا مکن» (غمگین بودن - خوبش دار بودن - عصبانی بودن)

«رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا حق شناس باش» (قدرشناسی - تلاش و کوشش - حق‌گوایی)

«به زبان دیگر مگوی و به دل دیگر مدار» (مدارا کردن - سخن‌چینی - بی‌ریا بودن)

«اندر هر کاری داد از خوبش بده» (کار کردن - عدالت را رهاپت کردن - امانت دار بودن)

۲۰- متون زیر را به فارسی روان بازنویسی کنید. ۱ نمره

الف: هر که داد از خوبش بدهد، از داور مستغنی باشد. (ص ۱۸)

ب: آنکه حزم زیادت داشت و بارها دست برد زمانه جافی را دیده بود، سبک روی به کار آورد. (ص ۱۷)

در این قسمت چیزی ننویسید

۲۱- در مقابل آثار زیر، نوع اثر (نظم یا نثر) و نام پدیدآورندگان آن‌ها را بنویسید. ۱. نمره

الف: ترجمه کلیله و دمنه: (ص ۱۷) ب: قابوس نامه (ص ۱۸)

ج: الهی نامه (ص ۱۰) د: دیوان (ص ۲۷)

۲۲- در عبارت‌های زیر نوع حذف را مشخص کنید: (ص ۱۹) ۰/۵ نمره

الف) هم‌نشین نیک بهتر از تنهایی است و تنهایی بهتر از هم‌نشین بد.

ب) آرزو گفت: «از نمایشگاه کتاب چه خبر؟»

۲۳- در ابیات زیر کدام کلمات در معنای مجازی به کار رفته‌اند؟ (ص ۱۶) ۰/۵ نمره

الف: ما را سرِ باغ و بوستان نیست // هر جا که تویی تفرّج آنجاست

ب: عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت // فتنه‌انگیز جهان نرگس جادوی تو بود.

۲۴- بیت زیر را بر اساس ترقیب اجزای جمله در زبان فارسی، مرتب کنید. (ص ۱۵) ۰/۵ نمره

گشت یکی چشمه ز سنگی جدا // خلغله زن، چهره‌نما، تیزیا

دبیرستان پسرانه غیر دولتی مشکات نور - دوره دوم

نام و نام خانوادگی: کلاس: موضوع امتحان: فارسی ۱ نام دبیر:

۱- معانی لغات مشخص شده را بنویسید. ۱ نمره

«هیچ گودالی را چنین رفیع ندیده بودم» ص ۳۱ **بلند** «ولیکن به ایشان مولع مباش ص ۱۸ **علاقه مند، حریص**
 «بارها دست برد زمانه جافی را دیده بود ص ۱۷ **ستمکار** «خواست کزان ورطه قدم در کشد» ص ۱۴ **محل علاکه**

۲- معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید. ۰/۵ نمره

الف: کتابی که در او داد سخن آرایبی توان داد، ابداع کنم. (ص ۱۹)

حق **فعل دادن**

۳- املاي درست را از میان کلمات داده شده انتخاب کنید. ۰/۵ نمره

الف: بدان کوش که به هر از حال بتگردی. (**معال** / مهال) ص ۱۸ ب: در دفع مکابذ دشمن تأخیر ... نیستد. (ثواب / **صواب**) ص ۱۷

۴- در گروه کلمات زیر چهار نادرستی املايي دیده می‌شود، آن‌ها را تصحیح کنید. ۱ نمره

پیرایه خرد (ص ۱۷) - **صبات** مردان (ص ۱۷) - حازم و دوراندیش (ص ۱۷) - **زخیرت** تجریت (ص ۱۷) - **طلی** از آجر (ص ۲۱) - **بنا** و **امله** (۲۲)

ثبات **ذخیرت** **تلی** **صمله**

۵- نقش دستوری کلمات مشخص شده را در عبارات زیر بنویسید. ۱ نمره

الف: «و آن‌همه هنگامه دریا بدیده» (ص ۱۴) **مفعول** ب: «شمشیری که بر گلوی تو آمد همه چیز را دوباره کرد» (ص ۳۲) **نهاد**

ج: حاکل از منافع دانش هرگز نومید نگردد (ص ۱۷) **مستد** د: و عزمت ضامن دوام جهان شد. (ص ۳۳) **مستد**

۶- برای هر یک از کلمات زیر یک هم‌خانواده بنویسید. ۱ نمره

الف) رفیع: (ص ۳۱) **مرفوع - رفعت** و... ب) صداقت: (ص ۳۳) **صادق، صادق** و...

ج) ضامن: (ص ۳۳) **ضمانت، مضمون** و... د) قرابت: (ص ۱۸) **قریب، قریت** و...

۷- نوع گروه های اسمی زیر را با توجه به الگوهای داده شده مشخص نمایید. ۱ نمره

الف) هسته + مضاف الیه + مضاف الیه ب) هسته + صفت + مضاف الیه

«مهر مادر تو»: (ص ۳۱) **الف** «فیطة بزرگ زندگی»: (ص ۳۲) **ب** «ضامن دوام جهان»: (ص ۳۳) **الف** «گوشه روشن تاریخ»: (ص ۳۳) **ب**

۸- ترکیب‌های وصفی و اضافی را به‌طور دقیق مشخص نمایید. ۱ نمره

الف) «نماز صبح» (ص ۳۱) **اصافی** ب) «پیران قبیله» (ص ۱۸) **اصافی** ج) «گذر گاه تاریخ» (ص ۳۳) **اصافی** د) «بهر خروشنده» (ص ۱۴) **وصفی**

در این قسمت چیزی ننویسید

۹- در هر یک از عبارات زیر، قسمت‌های مشخص شده چه آرایه‌هایی پدید آورده است؟ (برای هر قسمت فقط یک آرایه ادبی) ۱ نمره

الف) درختان را دوست دارم که به احترام تو قیام کرده‌اند. (ص ۳۱) **تشخیص** ب) تو تنها از شجاعت، در گوشه روشن وجدان تاریخ ایستاده‌ای. (ص ۳۳) **اضافه استعاری و تشخیص** ج) «شیرین‌ترین لب‌خند / بر لبان اراده‌توست» (ص ۳۳) **حسن آمیزی** د) «چندان تناوری و بلند / که کلاه از سر کودک حقل می‌افتد». (ص ۳۳) **تشبیه - اضافه تشبیهی**

۱۰- جدول زیر را کامل کنید. (ص ۲۰) ۱/۵ نمره

فعل	ماضی استمراری	مضارع اخباری
خوانده بودید	می خواندید	می خوانید
خواهی گفت	می گفتی	می گویی
رفته‌ام	می رفتم	می روم

۱۱- مفهوم کنایه‌های زیر را بنویسید. ۱ نمره

الف) «کلاه از سر افتادن»: (ص ۳۳) **عاجز و ناتوان بودن** ب) «گندم نمای جو فروش نباش» (ص ۱۸) **ریاکاری و دورویی**

۱۲- واژه مشخص شده در کدام عبارت در معنای مجازی آمده است؟ این کلمه معجاز از چیست؟ (ص ۳۱) ۰/۵ نمره

الف) «**خون** تو شرف را سرخگون کرده» **معجاز از شهادت** ب) «در فکر آن گودالم که **خون** تو را مکیده است»

۱۳- آرایه ادبی مقابل هر بیت را در آن مشخص کنید. ۱ نمره

الف) «چون بگشایم ز سر مو شکن // **ماه ببتد** رخ خود را به من» (ص ۱۴) (تشخیص)

ب) «در فکر آن گودالم که خون تو را مکیده است / هیچ **گودالی جتین رفیع** ندیده بودم» (ص ۳۱) (تناقض)

ج) «در بن این **پرده نیلوفری** // کیست کند با جو منی همسری؟» (ص ۱۴) (استعاره)

د) «راست به مانند **یکی زلزله** // داده تش بر تن ساحل بله» (ص ۱۴) (تشبیه)

۱۴- با توجه به اندوخته‌های ادبی خویش به سؤالات زیر پاسخ مناسبی بنویسید. ۱ نمره

الف) قالب شعری «پاسداری از حقیقت» سروده «موسوی گرمارودی» در چه نوعی است؟ **شعر نو**

ب) از موضوع‌های اصلی «ادبیات پایداری» فقط یک مورد را به اختیار نام ببرید. **ایستادگی در برابر ظلم و ستم مجاوران**

دبیرستان پسرانه غیر دولتی مشکات نور - دوره دوم

نام و نام خانوادگی: کلاس: موضوع امتحان: فارسی ۱ نام دبیر:

۱۵- معنی و مفهوم ابیات زیر را به فارسی روان بنویسید. ۱ نمره

الف: به نام کردگار هفت افلاک // که پیدا کرد آدم از کفی خاک. (ص ۱۰) به نام خداوندی (شروع می کنم) که هفت طبقه آسمان (هفت سیاره) را آفرید و انسان را از یک مشت خاک خلق کرد.

ب: خواست کز آن ورطه قدم در کشد // خویش از حادثه برتر کشد (ص ۱۴) خواست از آن محل خطر دور شود و خودش را از حادثه نجات دهد.

۱۶- در سروده زیر عقل با چه ویژگی‌هایی توصیف شده است؟ ۰/۵ نمره

«چندان تناوری و بلند / که به هنگام تماشا / کلاه از سر کودک عقل می افتد» (ص ۳۳) ناتوان از درک و فهم

۱۷- شعر زیر با کدام عبارت ارتباط معنایی دارد؟ ۰/۵ نمره

«هیچ گودالی چنین رفیع ندیده بودم // در حقیقت هم می توان عزیز بود» (ص ۳۱)

الف) «سکوت اللسان سلامة الانسان»
ب) «أشرف المكان بالمكين»
تلاشی در مسیر موفقیت

۱۸- با توجه به سروده زیر شاعر چه نوع مردمی را غبطه بزرگت زندگانی می داند؟ ۰/۵ نمره

«آه ای مرگ تو معیار / مرگت چنان زندگی را به سخره گرفت / که مردنی چنان / غبطه بزرگت زندگانی شد» مرگ با عزت و آزادگی

۱۹- در عبارت‌های زیر نویسنده بر کدام ویژگی اخلاقی تأکید می کند؟ (ص ۱۸) ۱ نمره

«اثر خم و شادی پیش مردمان، بر خود پیدا مکن» (خمگین بودن - خویش را دار بودن - مصیبتی بودن)

«رنج هیچ کس ضایع مکن و همه کس را به سزا حق شناس باش» (قدرشناسی - تلاش و کوشش - حق گوئی)

«به زبان دیگر مگوی و به دل دیگر مدار» (مدارا کردن - سخن چینی - بی ریا بودن)

«آندر هر کاری داد از خویش بده» (کار کردن - عدالت را رعایت کردن - امانت دار بودن)

۲۰- متون زیر را به فارسی روان بازنویسی کنید. ۱ نمره

الف: هر که داد از خویش بدهد، از داور مستغنی باشد. (ص ۱۸) هر کس عدالت را اول از خودش شروع کند، نیاز به قاضی ندارد.

ب: آنکه حزم زیادت داشت و بارها دست برد زمانه جافی را دیده بود، سبک روی به کار آورد. (ص ۱۷) آن که بسیار دوراندیش بود و قبلا مشکلات زمانه ستمکار را تجربه کرده بود، فوراً دست به کار شد.

در این قسمت چیزی ننویسید

۲۱- در مقابل آثار زیر، نوع اثر (نظم یا نثر) و نام پدیدآورندگان آنها را بنویسید. ۱. نمره

الف: ترجمه کلیله و دمنه: (ص ۱۷) نصرالله منشی (نثر) ب: تقابوس نامه (ص ۱۸) عنصرالمعالی کیکاووس (نثر)

ج: الهی نامه (ص ۱۰) عطار (نظم) د: دیوان (ص ۲۷) جمال میرصادقی (نثر)

۲۲- در عبارت های زیر نوع حذف را مشخص کنید: (ص ۱۹) ۰/۵ نمره

الف) هم نشین نیک بهتر از تنهایی است و تنهایی بهتر از هم نشین بد. (است) به قرینه لفظی

ب) آرزو گفت: از نمایشگاه کتاب چه خبر؟ (داری، به قرینه معنایی)

۲۳- در ابیات زیر کدام کلمات در معنای مجازی به کار رفته اند؟ (ص ۱۶) ۰/۵ نمره

الف: ما را سرِ باغ و بوستان نیست // هر جا که تویی تفرج آنجا است **سر در معنای فکر**

ب: عالم از شور و شر عشق خبر هیچ نداشت // فتنه انگیز جهان **نورگسن** جادوی تو بود. **نورگسن در معنای چشم**

۲۴- بیت زیر را بر اساس ترتیب اجزای جمله در زبان فارسی، مرتب کنید. (ص ۱۵) ۰/۵ نمره

گشت یکی چشمه ز سنگی جدا // خلغله زن، چهره نما، تیز یا **رسمیر موفقیت**

یک چشمه ای خلغله زن، چهره نما، تیز یا، ز سنگی جدا گشت.